Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "L-investiment pubbliku fl-infrastruttura tal-enerġija bħala parti mis-soluzzjoni għal kwistjonijiet klimatiċi"

(opinjoni fuq inizjattiva proprja)

(2022/C 486/10)

Relatur: **Thomas KATTNIG**

Korelatur: **Lutz RIBBE**

Deċiżjoni tal-Assemblea Plenarja	20.1.2022
Bażi legali	Artikolu 52(2) tar-Regoli ta' Proċedura
	Opinjoni fuq inizjattiva proprja
Sezzjoni kompetenti	Sezzjoni għat-Trasport, l-Enerġija, l-Infrastruttura u s-Soċjetà tal-Informazzjoni
Adozzjoni fis-sezzjoni	7.9.2022
Adozzjoni fil-plenarja	22.9.2022
Sessjoni plenarja Nru	572
Riżultat tal-votazzjoni	
(favur/kontra/astensjonijiet)	162/7/8

1. **Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet**

1.1. Il-konsegwenzi tal-kriżi tal-klima qed ikollhom impatt kbir ħafna fuq l-Ewropa u d-dinja. Għalkemm l-opportunitajiet disponibbli għal adattament effettiv għat-tibdil fil-klima żdiedu f'dawn l-aħħar snin, l-esperti jirrimarkaw li mhemmx biżżejjed mobilizzazzjoni tar-riżorsi finanzjarji, hemm nuqqas ta' impenn min-naħa taċ-ċittadini u tas-settur privat, u nuqqas ta' tmexxija politika.

1.2. Sabiex tiġi ssodisfata d-domanda dejjem tikber għall-elettriku u biex jintlaħqu l-objettivi klimatiċi tagħna, għandna nirduppjaw l-investiment fil-grilja elettrika għal EUR 55 biljun fis-sena u nżidu l-baġit għall-bini tal-kapaċità ta' ġenerazzjoni nadifa għal EUR 75 biljun fis-sena ([1]). F'dan l-isfond, l-investiment pubbliku f'sistemi tal-enerġija intelliġenti u rinnovabbli u fl-infrastruttura tal-ħżin huwa ta' importanza kbira sabiex tiġi żgurata s-sigurtà tal-provvista, jiġi miġġieled il-faqar enerġetiku, il-prezzijiet ikunu għal but ta' kulħadd u jinħolqu l-impjiegi.

1.3. Il-KESE jappoġġja l-proposti tal-Kummissjoni biex jitħaffu u jiġu ssemplifikati l-proċeduri ta' awtorizzazzjoni għall-enerġija rinnovabbli u biex jiġu identifikati l-hekk imsejħa "żoni dežinjati" (go-to areas) għal proġetti bħal dawn. Hemm potenzjal sinifikanti għal tranżizzjoni tal-enerġija aktar rapida. Huwa aktar u aktar importanti li jiġi definit b'mod kemm jista' jkun konkret liema semplifikazzjonijiet japplikaw fl-hekk imsejħa "żoni dežinjati".

1.4. Il-liġi Ewropea dwar l-enerġija ma tirrikonoxxix il-ħarsien tal-klima bħala objettiv tar-regolazzjoni tal-grilja. Minħabba dan, l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali jsibuha wkoll diffiċli biex jipprovdu inċentivi għall-konverżjoni, l-espansjoni u l-modernizzazzjoni tal-grilji tad-distribuzzjoni tal-elettriku li jissodisfaw ir-rekwiżiti tan-newtralità klimatika.

1.5. Fir-rigward tat-tfassil futur tas-sistemi u tal-infrastrutturi tal-enerġija, il-KESE saħaq kemm-il darba fuq il-ħtieġa li l-konsumaturi kollha, jiġifieri l-unitajiet domestiċi, in-negozji u l-komunitajiet tal-enerġija, ikunu involuti b'mod attiv fl-iżvilupp ta' sistemi tal-enerġija intelliġenti u li jridu jiġu stabbiliti inċentivi sabiex is-soċjetà ċivili tkun tista' tipparteċipa fit-tranżizzjoni lejn enerġija nadifa, imma anke biex tkun tista' tipparteċipa fl-iffinanzjar tagħha.

([1]) Din hija l-konklużjoni tal-federazzjoni għall-industrija tal-elettriku Ewropea, Eurelectric.

1.6. Ir-rata ta' investiment pubbliku tal-UE fit-teknoloġiji tal-enerġija nadifa meħtieġa għad-dekarbonizzazzjoni hija l-aktar waħda baxxa mill-ekonomiji ewlenin u tipperikola l-kompetittività tal-UE. L-investiment mill-kumpaniji tal-elettriku ilu jonqos mill-bidu tal-liberalizzazzjoni. Dan it-tnaqqis fl-investimenti wassal għal nuqqasijiet ta' provvista u qed ifixkel l-espansjoni ulterjuri tal-enerġiji rinnovabbli. Għalhekk, il-KESE jappoġġja l-proposta tal-Kummissjoni li jintużaw il-pjani ta' rkupru u l-Faċilità għall-Irkupru u r-Reżiljenza, kif ukoll finanzjament addizzjonali mill-Fond ta' Koeżjoni għall-iżvilupp reġjonali u l-fondi tal-politika agrikola tal-UE għall-implimentazzjoni tal-pjan REPowerEU.

1.7. Id-disinn u r-regolamentazzjoni tas-suq iridu jiġu adattati għar-realtajiet il-ġodda fejn l-enerġiji rinnovabbli se jkunu dominanti (inklużi aktar produzzjoni deċentralizzata u żieda fil-konsum fuq il-post). Għandhom joħolqu wkoll il-kundizzjonijiet meħtieġa għad-diversi atturi involuti, u jiżguraw protezzjoni adegwata tal-konsumatur. Il-KESE jilqa' l-intenzjoni tal-Kummissjoni li teżamina l-alternattivi tal-ottimizzazzjoni tad-disinn tas-suq tal-elettriku u jappoġġja bil-qawwa l-valutazzjonijiet tas-suq li janalizzaw l-imġiba tal-atturi potenzjali kollha fis-suq tal-enerġija u d-disinn tas-suq tal-elettriku. Fi kwalunkwe każ, il-KESE jenfasizza l-importanza ta' valutazzjoni tal-impatt komprensiva qabel titressaq kwalunkwe proposta.

1.8. Il-KESE jirrakkomanda għal darba oħra r-"regola tad-deheb" għall-investimenti pubbliċi, sabiex jiġu ssalvagwardjati l-produttività u l-bażi soċjali u ekoloġika għall-benesseri tal-ġenerazzjonijiet futuri.

1.9. Il-finanzjament imħallat li jinvolvi investituri privati huwa biss opzjoni jekk jiġi żgurat li l-allokazzjonijiet ikunu trasparenti, u li ma jkun hemm l-ebda spiża addizzjonali mhux ġustifikata għall-awtoritajiet pubbliċi meta mqabbel mal-finanzjament pubbliku. Għandu jkun hemm trasparenza sħiħa fir-rigward tal-ispejjeż addizzjonali ġustifikati. Huwa ferm aktar importanti li, fir-rigward ta' tali mudelli ta' taħlit, jiġu ddefiniti b'mod ċar id-drittijiet u l-obbligi, iċċarati kwistjonijiet ta' responsabbiltà, u tiġi prevista sistema effiċjenti u rapida ta' riżoluzzjoni tal-kunflitti sabiex jiġu evitati spejjeż addizzjonali fit-tul u kwistjonijiet ta' responsabbiltà negattiva.

1.10. Il-KESE jenfasizza li t-"tranżizzjoni ġusta" mhijiex biss kwistjoni ta' finanzjament tat-tranżizzjoni. Din tinkludi wkoll l-għan li jinħoloq xogħol deċenti u impjiegi ta' kwalità għolja u sigurtà soċjali, li tinżamm il-kompetittività tan-negozji Ewropej, u tirrikjedi miżuri speċjali fil-livelli kollha, b'mod partikolari dawk reġjonali.

1.11. Il-KESE huwa konvint li għandha tingħata attenzjoni partikolari għad-definizzjoni tal-iżvilupp tal-grilja bħala interess pubbliku prevalenti, inkluża l-protezzjoni tal-klima bħala objettiv regolatorju u, b'mod aktar ġenerali, is-sinkronizzazzjoni aktar effettiva tal-ippjanar ta' enerġiji rinnovabbli u l-grilja tal-elettriku. Hemm ħtieġa urġenti għal dispożizzjonijiet speċifiċi fil-liġi tal-UE.

1.12. L-iżviluppi tal-aħħar għaxar snin, iż-żieda kbira ħafna fil-prezzijiet tal-enerġija, l-isfidi tal-espansjoni tal-grilja, il-periklu tal-attakki ċibernetiċi u, fl-aħħar iżda mhux l-anqas, il-gwerra fl-Ukrajna juru b'mod ċar x'inhu l-element fundamentali: jiġifieri l-kwistjoni ta' min se jkollu kontroll fuq infrastrutturi ċentrali bħalma huma l-grilja tal-enerġija fil-futur. Għalhekk hemm primarjament interess pubbliku. Konsegwentement, dan jirrikjedi sjieda pubblika li tkun impenjata għall-ġid komuni u li telimina l-inugwaljanzi eżistenti.

1.13. Il-kwistjoni tal-vantaġġi u l-iżvantaġġi tas-sjieda pubblika u privata u/jew tal-finanzjament privat tal-infrastruttura tal-enerġija għal suq tal-enerġija li jiffunzjona tajjeb hija bla dubju importanti u għandha tiġi eżaminata fil-valutazzjoni ppjanata tal-Kummissjoni tal-alternattivi ta' ottimizzazzjoni tad-disinn tas-suq tal-enerġija. Ir-riżultati ta' tali analiżi jistgħu jservu bħala għodda siewja għat-teħid tad-deċiżjonijiet għall-Istati Membri, li huma responsabbli biex jiddeċiedu dwar is-sjieda pubblika jew privata tal-infrastrutturi tal-enerġija. Fil-fehma tal-KESE, l-elettriku mhuwiex biss komodità strateġika kruċjali għall-ekonomija kollha tal-UE, iżda wkoll ben pubbliku. Għalhekk, il-KESE jistieden lill-Kummissjoni Ewropea tanalizza fid-dettall l-impatt u l-konsegwenzi tal-proċess kollu tal-privatizzazzjoni u l-liberalizzazzjoni tas-settur tal-enerġija Ewropew fir-rigward tal-istabbiltà tiegħu, l-affidabbiltà tal-provvista u l-funzjonament tas-suq tal-elettriku, u biex ir-riżultati jissarrfu fi tfassil mill-ġdid tas-settur tal-enerġija kollu, inklużi opzjonijiet biex isaħħu r-rwol tas-setturi nazzjonali u pubbliċi.

2. **Sfond**

2.1. Il-konsegwenzi tal-kriżi tal-klima diġà qed jaffettwaw biljuni ta' nies madwar id-dinja, iżda wkoll l-ekosistemi, kif juru biċ-ċar l-aħħar rapporti tal-Grupp Intergovernattiv ta' Esperti dwar it-Tibdil fil-Klima (IPCC). Dan minkejja l-fatt li ż-żieda fit-temperatura għadha ma laħqitx il-mira ta' 1,5 grad stabbilita f'Pariġi. Kwistjoni ta' tħassib partikolari hija l-fatt li dawk is-sistemi u l-gruppi li se jintlaqtu l-aktar mis-sħana, min-nixfa, mill-għargħar, mill-mard, min-nuqqas ta' ilma u ta' ikel spiss ikollhom l-inqas riżorsi biex jindirizzaw dawn il-problemi.

2.2. L-opportunitajiet disponibbli għal adattament effettiv għat-tibdil fil-klima żdiedu f'dawn l-aħħar snin. Madankollu, il-miżuri implimentati u ppjanati f'ħafna partijiet tal-Ewropa ma humiex sodisfaċenti. L-esperti jirrimarkaw li hemm mobilizzazzjoni insuffiċjenti tar-riżorsi finanzjarji, impenn insuffiċjenti min-naħa taċ-ċittadini u tas-settur privat, u nuqqas ta' tmexxija politika.

2.3. Il-fatt li ammonti kbar ta' flus bħalissa qed isiru disponibbli malajr għal skopijiet militari fl-Ewropa, minħabba l-gwerra fl-Ukrajna, iqajjem il-biża' li r-riżorsi finanzjarji jiġu marbutin u li minħabba dan jista' jkun hemm dewmien biex tittieħed azzjoni dwar il-klima. Għalhekk, il-KESE jilqa' l-miżuri u l-istrumenti mħabbra mill-Kummissjoni fil-pjan REPowerEU ([2]) biex titnaqqas id-dipendenza tal-UE mill-fjuwils fossili, b'mod partikolari dawk mir-Russja, billi jittieħdu miżuri għall-iffrankar tal-enerġija, titħaffef it-tranżizzjoni lejn enerġija rinnovabbli, tiġi promossa d-diversifikazzjoni tal-forniturі u jingħaqdu l-isforzi biex tinkiseb sistema tal-enerġija aktar reżiljenti u Unjoni tal-Enerġija ġenwina.

2.4. Sabiex jintlaħqu l-miri tal-klima, il-kapaċità tal-enerġija rinnovabbli trid tkun aktar mid-doppju. Anke llum, f'pajjiżi kbar bħall-Ġermanja, l-ispejjeż tal-elettriku ekoloġiku li ma jistax jintuża jew jiġi ttrasportat u li jrid jiġi regolat jammontaw għal diversi mijiet ta' miljuni ta' euro fis-sena. Dan it-telf ekonomiku se jiżdied ħafna drabi jekk il-grilji elettriċi u l-kapaċitajiet tal-ħżin ma jiġux estiżi malajr u, fl-istess ħin, jittejbu l-possibbiltajiet għall-użu tal-elettriku direttament fuq il-post. Huwa importanti li, fl-ippjanar u r-regolamentazzjoni tan-networks, l-iżvilupp tan-networks tal-enerġija jiġi allinjat mal-objettiv tan-newtralità klimatika. In-networks ta' distribuzzjoni jaqdu rwol kruċjali f'dan ir-rigward; dan għaliex il-biċċa l-kbira tal-installazzjonijiet tal-enerġija rinnovabbli huma konnessi hawnhekk.

2.5. Sabiex jintlaħqu dawn ir-rekwiżiti, l-investimenti fil-grilja elettrika jeħtieġ li jiġu rduppjati għal EUR 55 biljun fis-sena, u l-fondi għall-bini ta' kapaċitajiet ta' ġenerazzjoni nadifa jeħtieġ li jiżdiedu għal EUR 75 biljun fis-sena ([3]). F'dan il-kuntest, il-KESE jenfasizza l-valur miżjud tal-proposti tal-Kummissjoni għal proċeduri rapidi ta' awtorizzazzjoni għal proġetti tal-enerġija rinnovabbli u l-istabbiliment tal-hekk imsejħa "żoni deżinjati" għal tali proġetti. Il-KESE jappoġġja t-tħaffif u s-semplifikazzjoni tal-proċeduri ta' awtorizzazzjoni għall-enerġija rinnovabbli. Għandha tingħata attenzjoni partikolari lill-grilji tad-distribuzzjoni, peress li dan huwa fejn ġeneralment isir il-feed-in tal-enerġija rinnovabbli.

2.6. F'dan l-isfond, l-investiment pubbliku f'sistemi tal-enerġija intelliġenti u rinnovabbli huwa ta' importanza kbira biex tiġi żgurata s-sigurtà tal-provvista, jiġi miġġieled il-faqar enerġetiku, il-prezzijiet ikunu għal but ta' kulħadd u jinħolqu l-impjiegi. Ma hemm l-ebda dubju li t-trasformazzjoni ekoloġika fis-sens tal-Patt Ekoloġiku Ewropew se jkollha impatt kbir ħafna fuq is-sitwazzjoni tal-impjiegi fis-setturi tal-enerġija b'intensità qawwija ta' karbonju. Fl-istess ħin, se tinħoloq firxa wiesgħa ta' opportunitajiet ġodda ta' impjieg permezz ta' espansjoni sinifikanti tal-investiment pubbliku f'sistemi ta' enerġija newtrali għall-klima. Dan jirrikjedi marġini baġitarji korrispondenti permezz ta' riforma tal-qafas fiskali kif propost mill-KESE fl-Opinjoni fuq inizjattiva tiegħu dwar "Riforma tal-qafas fiskali tal-Unjoni Ewropea għal irkupru sostenibbli u tranżizzjoni ġusta" ta' Ottubru 2021.

2.7. Sa issa, il-liġi Ewropea dwar l-enerġija ma tirrikonoxxix il-ħarsien tal-klima bħala objettiv tar-regolazzoni tal-grilja. Minħabba dan, l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali jsibuha wkoll diffiċli biex jipprovdu inċentivi għall-konverżjoni, l-espansjoni u l-modernizzazzjoni tal-grilji tad-distribuzzjoni tal-elettriku li jissodisfaw ir-rekwiżiti tan-newtralità klimatika.

([2]) Pjan REPowerEU, COM(2022) 230 final.
([3]) Din hija l-konklużjoni tal-federazzjoni għall-industrija tal-elettriku Ewropea, Eurelectric.

2.8. Fir-rigward tat-tfassil futur tas-sistemi u tal-infrastrutturi tal-enerġija, il-KESE jisħaq kemm-il darba fuq il-ħtieġa li l-konsumaturi kollha, jiġifieri l-unitajiet domestiċi, in-negozji u l-komunitajiet tal-enerġija, ikunu involuti b'mod attiv fl-iżvilupp ta' sistemi tal-enerġija intelliġenti. Sfortunatament, saru biss wegħdiet, imma ma kien hemm l-ebda inizjattiva partikolari f'dan ir-rigward. Fl-aħħar nett, il-KESE jitlob li jkun hemm inċentivi biex jimmobilizzaw il-prosumaturi, il-komunitajiet tal-enerġija rinnovabbli jew il-komunitajiet tal-enerġija taċ-ċittadini, sabiex is-soċjetà ċivili tkun tista' tipparteċipa fit-tranżizzjoni lejn enerġija nadifa u l-konsumaturi jkollhom l-opportunità li jipparteċipaw b'mod attiv fis-suq. Dan jista' wkoll itaffi l-problema tal-ispejjeż li dejjem qed jiżdiedu b'rabta mat-tnaqqis tal-enerġija rinnovabbli minħabba l-konġestjoni fil-grilja.

2.9. Il-KESE huwa favur li r-regoli Ewropej dwar in-Network Trans-Ewropew tal-Enerġija (TEN-E) jiġu adattati aktar għall-objettivi tal-Patt Ekoloġiku, u li b'mod partikolari jiġu kkombinati flimkien id-dekarbonizzazzjoni tas-sistema enerġetika, it-tranżizzjoni lejn in-newtralità klimatika, l-iżvilupp ta' sorsi ta' enerġija rinnovabbli, l-effiċjenza enerġetika, u l-prevenzjoni tar-riskju ta' prekarjetà enerġetika. Peress li n-networks tal-enerġija jaqdu rwol essenzjali fl-iżgurar tal-bilanċ, ir-reżiljenza u l-iżvilupp tas-sistema enerġetika, il-KESE jitlob li r-Regolament jitpoġġa b'mod aktar ċar f'dinamika ta' integrazzjoni tas-sistema enerġetika, sabiex jippromovi l-forom kollha tal-enerġija dekarbonizzata, u biex issir impossibbli kull forma ta' diżintegrazzjoni ta' sistema. F'dan l-isfond, il-Kumitat jilqa' l-inizjattiva meħuda mill-Kunsill u mill-Parlament Ewropew għad-definizzjoni tal-grilji ta' distribuzzjoni bħala kwistjoni ta' "interess pubbliku prevalenti" flimkien mal-enerġiji rinnovabbli.

2.10. Iż-żidiet attwali fil-prezzijiet huma ta' piż fuq iċ-ċittadini u n-negozji Ewropej. Il-KESE jinnota b'dispjaċir li din it-talba tiegħu ([4]) li għamel fil-passat biex titnaqqas id-dipendenza strateġika minn partijiet terzi mhux affidabbli ma ġietx tradotta f'azzjoni mill-mexxejja politiċi, iżda għall-kuntrarju din id-dipendenza żdiedet. Ir-Russja hija l-akbar esportatur taż-żejt, tal-gass naturali u tal-faħam lejn l-UE, u ħafna impjanti tal-enerġija nukleari jiddependu mill-vireg tal-fjuwil u t-teknoloġiji Russi. Il-kriżi attwali tal-prezzijiet tal-enerġija kienet tolqot liċ-ċittadini u lin-negozji Ewropej ferm inqas kieku l-Ewropa kienet diġà naqqset l-importazzjonijiet tal-fjuwils fossili kif kien imwiegħed. Għalhekk, il-KESE jilqa' l-isforzi stabbiliti fil-pjan REPowerEU biex titnaqqas malajr din id-dipendenza, b'mod partikolari dik mir-Russja. Il-KESE jappoġġja l-isforzi tal-istituzzjonijiet tal-UE u tal-Istati Membri biex jindirizzaw b'mod effettiv il-problema tal-prezzijiet f'konformità mal-Komunikazzjoni ta' Ottubru 2021, il-Komunikazzjoni dwar is-suq tal-elettriku, COM(2022) 236, u l-għodod offruti taħt il-Qafas Temporanju ta' Għajnuna mill-Istat.

2.11. Fl-isfond attwali, il-KESE jerġa' jiġbed l-attenzjoni għall-fatt li din mhijiex primarjament kwistjoni ta' diversifikazzjoni tad-dipendenzi, iżda pjuttost ta' "indipendenza u awtonomija strateġika tal-enerġija". L-enerġiji rinnovabbli u l-idroġenu se jixprunaw il-proċess tad-dekarbonizzazzjoni u l-produzzjoni tagħhom għandha tkun lokalizzata kemm jista' jkun fl-UE.

2.12. Bħalissa l-LNG huwa sostitut fuq perjodu ta' żmien qasir sa medju għall-gass naturali Russu f'xi reġjuni, flimkien ma' miżuri sinifikanti għall-iffrankar tal-enerġija. Fit-tul, l-idroġenu ekoloġiku huwa għażla kompatibbli mal-klima jekk ikun disponibbli fi kwantitajiet suffiċjenti u bi prezz raġonevoli. Sakemm l-Ewropa ma tkunx tista' tipproduċi l-volum sħiħ tal-gassijiet li teħtieġ hija stess — li huwa ovvjament il-każ tal-LNG, filwaqt li fil-każ tal-idroġenu għadu possibbli li l-UE timmaniġġja l-indipendenza mill-importazzjonijiet — iridu jittieħdu t-tagħlimiet it-tajba mid-diżastru Russu. Il-KESE jwissi li l-Ewropa għandha tkun b'mod partikolari kawta fir-rigward tar-riżorsi bħala sostitut għall-gass Russu fid-dawl tal-impatt tagħhom fuq l-ambjent u tad-dipendenzi ġodda minn pajjiżi terzi li ma għandhomx l-istess valuri Ewropej bħall-istabbiltà demokratika, ir-rispett għad-drittijiet tal-bniedem u l-istat tad-dritt.

2.13. Ir-rata ta' investiment pubbliku tal-UE fit-teknoloġiji tal-enerġija nadifa meħtieġa għad-dekarbonizzazzjoni hija l-aktar waħda baxxa mill-ekonomiji ewlenin u tipperikola l-kompetittività globali. Barra minn hekk, il-Qorti Ewropea tal-Awdituri twissi li l-istrateġija RePowerEU jaf ma tkunx tista' timmobilizza biżżejjed fondi. Għalhekk, il-KESE jappoġġja l-proposta tal-Kummissjoni li jintużaw il-pjani ta' rkupru u l-Faċilità għall-Irkupru u r-Reżiljenza, kif ukoll finanzjament addizzjonali mill-Fond ta' Koeżjoni għall-iżvilupp reġjonali u l-fondi tal-politika agrikola tal-UE għall-implimentazzjoni tal-pjan REPowerEU.

([4]) Opinjoni tal-KESE dwar il-prezzijiet tal-enerġija (ĠU C 275, 18.7.2022, p. 80).

2.14. F'ċerti Stati Membri tal-UE u fil-livell tal-UE l-effetti tal-gwerra fl-Ukrajna qed jimmanifestaw ruħhom bħala l-ispinta finali għal aktar indipendenza tal-enerġija u newtralità klimatika. Il-KESE jilqa' dan b'sodisfazzjon. Madankollu, l-istampa hija mħallta: l-użu akbar tal-gass likwifikat miż-żejt, ir-ritorn għall-faħam għadhom qed jiġu kkunsidrati u jistgħu jwasslu għal pass lura fit-tranżizzjoni lejn enerġija nadifa. Il-KESE jikkritika dan, iżda huwa konxju li fuq medda qasira ta' żmien, il-fatt li jkun hemm għażliet multipli ta' ġenerazzjoni tal-enerġija se jikkontribwixxi għas-sigurtà tal-enerġija bħala miżura ta' emerġenza. Minbarra l-enerġija mir-riħ u mix-xemx, huwa għalhekk importanti li jsir użu mill-varjetà wiesgħa ta' sorsi tal-enerġija b'livell baxx ta' karbonju, li huma kompatibbli ekonomikament u ekoloġikament f'sistema tal-enerġija. Fl-istess ħin, huwa jappella għal aktar sforzi favur it-trasformazzjoni ekoloġika tas-sistema tal-enerġija.

2.15. Il-Federazzjoni Ewropea tal-Unions tas-Servizzi Pubbliċi (EPSU) ippubblikat rapport ([5]) li jikkonferma li l-liberalizzazzjoni tas-sistema tal-enerġija ftit li xejn tat rispons għall-kriżi tal-klima li għaddejja bħalissa. L-użu mifrux ta' alternattivi vijabbli għal sorsi ta' enerġija li jarmu l-karbonju sar possibbli l-aktar permezz ta' sussidji pubbliċi sostanzjali u mhux permezz ta' kompetizzjoni tas-suq ħieles. Ir-rapport juri li mingħajr bidla fil-mudell attwali tas-sistema tal-enerġija fl-Ewropa, l-impenji skont il-Ftehim ta' Pariġi ma jistgħux jiġu ssodisfati.

3. **Kummenti ġenerali**

3.1. Minħabba l-pass mgħaġġel tat-tibdil fil-klima u l-kriżi attwali tal-enerġija, l-investimenti fl-infrastruttura huma meħtieġa f'perjodu qasir ta' żmien sabiex jintlaħaq l-għan tan-newtralità klimatika sal-2050 u biex tiġi żgurata l-provvista tal-enerġija. Fl-istess ħin, iż-żieda fil-prezz tal-enerġija wriet id-dgħufijiet tas-suq tal-enerġija. Jeħtieġ li jsiru mistoqsijiet fundamentali dwar il-futur tal-enerġija biex tiġi żgurata provvista tal-enerġija li ma tagħmilx ħsara lill-ambjent, bi prezz raġonevoli u affidabbli, kif ukoll dwar id-dritt għall-enerġija. Il-KESE jenfasizza l-urġenza tal-investiment pubbliku biex tinkiseb l-indipendenza enerġetika mill-importazzjonijiet tal-gass mir-Russja u jappoġġja l-miżuri proposti mill-Kummissjoni fil-pjan REPowerEU f'dan ir-rigward.

3.2. Fl-istess ħin, iridu jitqiesu d-disinn tas-suq, kif ukoll ir-regolazzjoni tiegħu, il-ħolqien tal-kundizzjonijiet meħtieġa għall-atturi individwali, u t-tishiħ ta' protezzjoni adegwata għall-konsumatur. Il-KESE jilqa' l-intenzjoni tal-Kummissjoni li tesplora għażliet biex tottimizza d-disinn tas-suq tal-elettriku u jieħu nota tal-analiżi tal-Kummissjoni tas-swieq tal-elettriku u tal-gass u tal-miżuri proposti biex jiġu indirizzati l-prezzijiet għoljin tal-enerġija, kif ukoll il-proposti biex jittejbu n-networks tal-enerġija u l-kapaċitajiet tal-ħżin, kif ukoll il-wegħdiet imġedda biex jittejjeb l-aċċess għas-suq għall-atturi ż-żgħar (prosumaturi) u biex tiġi żgurata s-sigurtà tal-provvista.

3.3. Id-disinn u r-regolamentazzjoni tas-suq iridu jiġu adattati għar-realtajiet il-ġodda fejn l-enerġiji rinnovabbli se jkunu dominanti. Termini ewlenin: produzzjoni deċentralizzata u żieda fil-konsum fuq il-post. Madankollu, biex dan iseħħ, għad iridu jiġu stabbiliti l-kundizzjonijiet meħtieġa għall-atturi differenti u jeħtieġ li tiġi żgurata protezzjoni adegwata tal-konsumatur. Huma meħtieġa valutazzjonijiet tas-suq li janalizzaw l-imġiba tal-atturi potenzjali kollha fis-suq tal-enerġija u d-disinn tas-suq tal-enerġija. Fi kwalunkwe każ, il-KESE jenfasizza l-importanza ta' valutazzjoni tal-impatt komprensiva qabel titressaq kwalunkwe proposta. Il-KESE jiġbed l-attenzjoni għall-ħtieġa urġenti li jiġu miġġielda l-prezzijiet għoljin tal-elettriku, inkluż l-iggruppar tal-prezzijiet tal-elettriku u tal-gass, li għandhom impatt negattiv fuq l-ekonomiji tal-Istati Membri.

3.4. Il-kwistjoni dwar sa liema grad u b'liema disinn tas-suq tista' tinkiseb is-sigurtà tal-provvista permezz ta' mezzi tas-suq ilha tiġi injorata għal żmien twil. Fil-prinċipju, sistema tal-enerġija bbażata fuq l-enerġiji rinnovabbli (li fil-biċċa l-kbira tagħhom jiġu ġġenerati domestikament) twieġħed livell għoli ta' sigurtà tal-provvista. Iżda dan mhux se jseħħ

([5]) A Decarbonised, Affordable and Democratic Energy System for Europe [Sistema tal-Enerġija Dekarbonizzata, Affordabbli u Demokratika għall-Ewropa — mhux disponibbli bil-Malti].
https://www.epsu.org/sites/default/files/article/files/Going%20Public_EPSU-PSIRU%20Report%202019%20-%20EN.pdf

waħdu — il-prerekwiżit għal dan huwa l-qafas regolatorju t-tajjeb. Il-grilji intelliġenti huma partikolarment importanti, peress li jibagħtu sinjali ċari lil ħafna miljuni ta' produtturi u konsumaturi sabiex ikunu jistgħu jaġixxu b'mod li jiffavorixxi s-sistema u b'hekk jikkontribwixxu għas-sigurtà tal-provvista.

3.5. Fil-passat, ir-regoli baġitarji stretti kemm-il darba wrew li huma l-akbar ostaklu għas-settur pubbliku fil-qasam tal-finanzjament tal-proġetti infrastrutturali. L-għan għalhekk irid ikun li l-proġetti relatati mal-Patt Ekoloġiku Ewropew, l-indipendenza enerġetika u s-settur diġitali jiġu eżentati minn kwalunkwe regola li tipprevjeni tali investiment pubbliku. Għalhekk, f'konformità mal-Opinjoni tiegħu dwar ir-"Riforma tal-qafas fiskali tal-Unjoni Ewropea" ([6]), il-KESE jirrakkomanda li tiġi applikata r-"regola tad-deheb" għall-investiment pubbliku biex tiġi ssalvagwardjata l-produttività u l-bażi soċjali u ekoloġika għall-benesseri tal-ġenerazzjonijiet futuri.

3.6. Il-finanzjament imħallat li jinvolvi investituri privati huwa biss opzjoni jekk jiġi żgurat li l-allokazzjonijiet ikunu trasparenti, u li ma jkun hemm l-ebda spiża addizzjonali mhux ġustifikata għall-awtoritajiet pubbliċi meta mqabbel mal-finanzjament pubbliku. Għandu jkun hemm trasparenza sħiħa fir-rigward tal-ispejjeż addizzjonali ġustifikati. Rapport tal-Bank Ewropew tal-Investiment jiddikjara li, pereżempju, il-kuntratti PPP (sħubija pubblika-privata) fit-trasport bit-triq fl-Ewropa, bħala medja kienu 24 % aktar għaljin minn proġetti komparabbli b'finanzjament tradizzjonali ([7]). Huwa ferm aktar importanti li, fir-rigward ta' tali mudelli ta' taħlit, jiġu ddefiniti b'mod ċar id-drittijiet u l-obbligi, iċċarati kwistjonijiet ta' responsabbiltà, u tiġi prevista sistema effiċjenti u rapida ta' riżoluzzjoni tal-kunflitti sabiex jiġu evitati spejjeż addizzjonali fit-tul u kwistjonijiet ta' responsabbiltà negattiva.

3.7. Il-Kummissjoni bir-raġun tindika li l-investimenti pubbliċi jistgħu u jeħtieġu jiġġeneraw flus privati. Madankollu, il-pjan REPowerEU ma jkoprix il-finanzjament mill-ġdid tal-fondi pubbliċi rispettivi. L-abolizzjoni tas-sussidji għar-riżorsi fossili se tkun approċċ possibbli biex dan jiġi organizzat; it-tassazzjoni ta' profitti mhux mistennija, li l-oriġini tagħhom huwa fil-kriżi ewlenija taż-żejt u tal-gass u li jsarrfu fi profitti żejda enormi speċjalment għall-kumpaniji taż-żejt il-kbar, tkun approċċ ieħor. Il-KESE huwa mħasseb li l-profitti estremament għoljin għall-kumpaniji tal-enerġija, minn naħa, u ż-żieda fil-faqar enerġetiku kkawżat mill-isplużjonijiet fil-prezzijiet tal-enerġija, min-naħa l-oħra, jista' jkollhom effetti destabilizzanti perikoluż. Il-KESE jipproponi li dawn il-profitti jistgħu jingħabru permezz ta' taxxi u jiġu trasferiti bħala kumpens finanzjarju lill-konsumaturi tal-enerġija, eż. unitajiet domestiċi aktar dgħajfa jew kumpaniji li jużaw ħafna enerġija, u jintużaw għall-espansjoni tal-produzzjoni tal-enerġija rinnovabbli u għall-infrastruttura tal-grilja meħtieġa, speċjalment peress li dan diġà qiegħed jiġi diskuss jew implimentat f'xi Stati Membri. Il-KESE huwa tal-fehma li sabiex il-kumpaniji tal-enerġija ma jiġux skoraġġuti milli jinvestu f'soluzzjonijiet b'livell baxx ta' emissjonijiet tal-karbonju, tali tassazzjoni għandha tiġi ddefinita b'mod sensittiv ħafna. Il-KESE jistieden lill-Kummissjoni tipproponi miżuri rispettivi mingħajr aktar dewmien.

3.8. L-iskop tal-infrastruttura huwa l-ewwel u qabel kollox li tiffunzjona u mhux li tittrasporta l-elettriku minn post għal ieħor bħala għan fih innifsu, u b'hekk tiġġenera dħul kostanti. L-iżviluppi tal-aħħar għaxar snin, iż-żieda kbira ħafna fil-prezzijiet tal-enerġija, l-isfidi tal-espansjoni tal-grilja, il-periklu tal-attakki ċibernetiċi u, fl-aħħar iżda mhux l-anqas, il-gwerra fl-Ukrajna juru b'mod ċar x'inhu l-element fundamentali: jiġifieri l-kwistjoni ta' min se jkollu kontroll fuq infrastrutturi ċentrali bħalma huma l-grilja tal-enerġija fil-futur. Għalhekk hemm primarjament interess pubbliku. Konsegwentement, dan jirrikjedi sjieda pubblika li tkun impenjata għall-ġid komuni u li telimina l-inugwaljanzi eżistenti.

3.9. Il-KESE jenfasizza li t-"tranżizzjoni ġusta" mhijiex biss kwistjoni ta' finanzjament tat-tranżizzjoni. Din tinkludi wkoll l-għan li jinħoloq xogħol deċenti u impjiegi ta' kwalità għolja u sigurtà soċjali, li tinżamm il-kompetittività tan-negozji Ewropej, u tirrikjedi miżuri speċjali fil-livelli kollha, b'mod partikolari dawk reġjonali. Fatturi ewlenin oħra għal "tranżizzjoni ġusta" huma rwol attiv u organizzattiv tas-settur pubbliku u l-iżgurar tal-parteċipazzjoni demokratika tal-imsieħba soċjali fil-livelli kollha.

([6]) Opinjoni tal-KESE dwar "Riforma tal-qafas fiskali tal-Unjoni Ewropea għal irkupru sostenibbli u tranżizzjoni ġusta" (ĠU C 105, 04.03.2022, p. 11).

([7]) BEI 2006. Ex ante construction costs in the European road sector: a comparison of public-private partnerships and traditional public procurement. Economic and Financial Report (Spejjeż ta' kostruzzjoni ex ante fis-settur Ewropew tat-toroq: paragun tas-sħubijiet pubbliċi-privati u l-akkwist pubbliku tradizzjonali — Rapport Ekonomiku u Finanzjarju [mhux disponibbli bil-Malti]) 2006/01, Blanc-Brude, F., Goldsmith, H. and Välilä, T., https://www.eib.org/attachments/efs/efr_2006_v01_en.pdf

3.10. Il-grilja tal-enerġija hija parti mill-infrastruttura kritika. Il-falliment ta' dawn l-infrastrutturi jew it-tfixkil tagħhom jista' jikkawża nuqqasijiet devastanti fil-provvista u jipperikola s-sikurezza pubblika. Infrastrutturi kritiċi bħat-trasport u t-traffiku, is-servizzi tas-saħħa, il-finanzi u s-sigurtà — biex insemmu xi ftit — qegħdin jinsabu dejjem aktar f'idejn l-atturi privati fl-Ewropa bħala riżultat tal-mewġa ta' liberalizzazzjoni u privatizzazzjoni f'dawn l-aħħar għexieren ta' snin. Din is-sitwazzjoni hija problematika minħabba li s-setturi huma interkonnessi u l-vulnerabbiltà ta' settur wieħed tnaqqas jew tipprevjeni l-prestazzjoni ta' infrastrutturi kritiċi oħra (effett kaskata). Minn naħa, dawn l-interdipendenzi huma diffiċli biex jiġu vvalutati, u min-naħa l-oħra, l-iżgurar tal-prestazzjoni tagħhom huwa fl-interess tal-ġid pubbliku. B'mod partikolari fil-każ ta' tfixkil fis-suq jew diżastri, ikun ta' importanza kruċjali li jingħata aċċess lill-korpi pubbliċi ta' koordinazzjoni li għandhom is-setgħa biex jiżguraw reżiljenza kkoordinata f'livell reġjonali. Dawn ir-riskji huma partikolarment għoljin fil-każ tal-elettriku, li mingħajru l-funzjonament taċ-ċivilizzazzjoni avvanzata tas-seklu 21 huwa prattikament inkonċepibbli, u blackouts mifruxa jwasslu għall-kollass tas-soċjetà kollha.

3.11. Peress li l-bini fl-Ewropa jammonta għal madwar 40 % tal-konsum tal-enerġija, il-konnessjoni intelliġenti ma' teknoloġiji ġodda, ir-rinnovazzjoni effettiva, u l-promozzjoni ta' mudelli ġodda ta' parteċipazzjoni taċ-ċittadini huma b'mod partikolari importanti għat-tranżizzjoni tal-enerġija u għaż-żieda fl-effiċjenza enerġetika fis-settur tal-akkomodazzjoni. Id-Direttiva dwar l-Enerġija Rinnovabbli tippromovi din il-parteċipazzjoni tal-konsumatur fil-produzzjoni tal-elettriku rinnovabbli u tifforma bażi essenzjali għall-aċċettazzjoni tal-produzzjoni deċentralizzata tal-enerġija. F'dan il-kuntest, l-armonizzazzjoni hija importanti għaż-żona Ewropea kollha, sabiex kemm jista' jkun unitajiet domestiċi fl-Ewropa jkunu jistgħu jipparteċipaw fit-tranżizzjoni tal-enerġija. Kunċetti bħall-kondiviżjoni tal-enerġija u l-enerġija komunitarja b'mod ġenerali jiftħu perspettivi sinifikanti biex il-grilji tal-enerġija jintużaw għal provvista fuq skala żgħira u orjentata lejn id-domanda li ttaffi l-piż fuq il-grilja.

3.12. Il-KESE jtenni l-pożizzjoni tiegħu li l-għan huwa li jinkiseb l-akbar tnaqqis possibbli fl-emissjonijiet bl-anqas spiża soċjoekonomika possibbli. Il-KESE jirrakkomanda li jiġu kkombinati strumenti kompatibbli ma' suq regolat tajjeb u miżuri regolatorji fejn meħtieġ, inklużi strumenti finanzjarji bl-appoġġ tal-Qafas Finanzjarju Pluriennali u tan-Next Generation EU biex jikkontribwixxu għal ambjent tal-enerġija aktar effiċjenti. Iżda jrid ikun ċar ukoll li meta, fuq il-bażi ta' analiżi bir-reqqa, ikun hemm indikazzjonijiet fondati ta' falliment tas-suq eżistenti jew imminenti, l-awtoritajiet pubbliċi jeħtiġilhom jieħdu azzjoni ta' rimedju, pereżempju permezz ta' investimenti jew interventi fis-suq.

4. **Kummenti speċifiċi**

4.1. L-investimenti fl-infrastruttura tal-enerġija huma kwistjoni ta' tisħiħ tas-sigurtà tal-provvista u żvilupp tal-enerġiji rinnovabbli b'mod rapidu, effiċjenti u kosteffettiv fl-interessi tal-konsumaturi u tal-ekonomija. F'dan il-kuntest, kollox jorbot ma' kwistjoni kruċjali: jiġifieri, min se jkollu s-setgħa li jikkontrolla tali infrastrutturi ċentrali bħall-grilja tal-enerġija u l-infrastruttura tal-ħżin fil-futur. L-investiment mill-kumpaniji tal-elettriku ilu jonqos mill-bidu tal-liberalizzazzjoni. Dan it-tnaqqis fl-investimenti — fil-grilja u fil-produzzjoni — wassal għal ostakli fil-provvista u qed ifixkel l-espansjoni ulterjuri tal-enerġiji rinnovabbli.

4.2. Mil-lat ekonomiku, tqum il-mistoqsija dwar għalfejn in-network tal-enerġija, li huwa investiment attraenti għall-investituri minħabba li huwa affidabbli, ma għandux ikun attraenti wkoll għall-Istat. Id-dividendi mqassma kull sena minn kumpaniji privati jistgħu jerġgħu jiġu investiti fis-settur pubbliku fl-interess tal-ġid komuni u jtaffu l-piż minn fuq il-baġits pubbliċi. Dan mhux l-anqas minħabba li f'ċerti privatizzazzjonijiet parzjali fil-passat diġà rriżulta li s-sjieda pubblika kienet tkun id-deċiżjoni aktar għaqlija diġà għal raġunijiet finanzjarji biss. Għadd ta' Stati Membri diġà jagħmlu użu minn strutturi pubbliċi jew semipubbliċi. Fl-istess ħin, hemm tendenza lejn muniċipalizzazzjoni mill-ġdid. Il-kwistjoni tal-vantaġġi u l-iżvantaġġi tas-sjieda pubblika u privata u/jew tal-finanzjament privat tal-infrastruttura tal-enerġija għal suq tal-enerġija li jiffunzjona tajjeb hija bla dubju importanti u għandha tiġi eżaminata fil-valutazzjoni ppjanata tal-Kummissjoni tal-alternattivi ta' ottimizzazzjoni tad-disinn tas-suq tal-enerġija. Ir-riżultati ta' tali analiżi jistgħu jservu bħala għodda siewja għat-teħid tad-deċiżjonijiet għall-Istati Membri, li huma responsabbli biex jiddeċiedu dwar is-sjieda pubblika jew privata tal-infrastrutturi tal-enerġija.

4.3. F'dan l-isfond, il-provvista tal-enerġija lokali u reġjonali u l-muniċipalizzazzjoni mill-ġdid tal-utilitajiet — b'mod partikolari b'rabta mal-istrateġiji ta' deċentralizzazzjoni — qed jiksbu dejjem aktar importanza. F'dan il-kuntest, l-investimenti pubbliċi fil-produzzjoni tal-enerġija deċentralizzata għandhom rwol importanti fil-livell muniċipali. Għandhom jiġu eżaminati possibbiltajiet oħra ta' finanzjament, bħall-finanzjament dirett permezz tal-fondi. Is-soqfa tal-bini pubbliku huma partikolarment adattati biex jipprovdu distretti sħaħ b'enerġija solari bi prezz baxx.

4.4. F'ċerti Stati Membri, qed jiġu pprovduti inċentivi finanzjarji biex jinkoraġġixxu l-espansjoni tal-fotovoltajċi. F'ittra lill-Kummissjoni, l-Awstrija, il-Belġju, il-Litwanja, il-Lussemburgu u Spanja jitolbu li bini amministrattiv, supermarkets, soqfa ċatti u impjanti industrijali jridu jkunu mgħammra b'sistemi fotovoltajċi taħt ċerti kundizzjonijiet. Is-sistemi fotovoltajċi għandhom isiru wkoll in-norma għal djar ġodda u rinnovati. Huma talbu lill-Kummissjoni tagħmel aktar flus disponibbli mill-baġit tal-UE għall-espansjoni. Il-KESE jilqa' din l-idea u jistieden lill-Kummissjoni twettaq analiżi ta' liema investiment, regolamentazzjoni u miżuri ta' akkumpanjament bħar-riċerka u l-iżvilupp huma meħtieġa biex tingħata spinta lill-iżvilupp fotovoltajku kif ukoll lill-produzzjoni fl-UE.

4.5. L-enerġija bħala ġid soċjali: f'dan il-kuntest, il-KESE ifakkar fl-implimentazzjoni tal-valuri komuni tal-Unjoni fil-qasam tas-servizzi ta' interess ekonomiku ġenerali skont it-tifsira tal-Artikolu 14 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE), kif stabbiliti fil-Protokoll Nru 26 tat-Trattat tal-UE u fit-TFUE dwar is-servizzi ta' interess ġenerali. Dan iżid l-effiċjenza u l-affordabbiltà u jipprevjeni l-fallimenti tas-suq.

4.6. Il-kriżi attwali tal-enerġija tenfasizza l-importanza speċjali tal-enerġija bħala assi soċjalment rilevanti. Minbarra li jinżammu postijiet tax-xogħol u impjiegi ta' kwalità għolja, qed toħroġ fid-dieher ir-rabta bejn l-aspetti soċjali u dawk ambjentali. Is-sjieda pubblika tista' tiżgura kontroll demokratiku, investiment pubbliku, sigurtà tal-provvista, u distribuzzjoni ġusta tal-ispejjeż għall-konverżjoni tal-industrija tal-enerġija għal sorsi ta' enerġija rinnovabbli.

4.7. Sabiex jiġu evitati investimenti ħżiena u żbaljati, ambigwitajiet u inkonsistenzi eżistenti li jikkonċernaw l-istrutturi bażiċi tas-sistema l-ġdida tal-enerġija, l-arkitettura tas-suq, ir-rwoli tas-suq u r-regoli tas-suq jeħtieġ li jiġu indirizzati, u b'mod partikolari l-impatt soċjali fuq il-ħaddiema u l-konsumaturi jeħtieġ li jiġu indirizzati mingħajr dewmien. It-tqassim ġust tal-piż tal-investiment għandu rwol ċentrali f'dan ir-rigward — l-istess japplika għad-distribuzzjoni ġusta ta' kwalunkwe profitt. Il-kwistjoni dwar kif għandhom jiġu żgurati l-ħtiġijiet tal-investiment u l-profittabbiltà hija waħda mill-kwistjonijiet importanti li jridu jiġu indirizzati sabiex jiġi żgurat suq tal-enerġija li jaħdem bl-aħjar mod fit-tul. Il-KESE jieħu nota tal-konklużjonijiet tal-istudju tal-Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għall-Kooperazzjoni tar-Regolaturi tal-Enerġija u l-Komunikazzjoni dwar is-swieq tal-elettriku u tal-gass f'dan ir-rigward u jilqa' l-intenzjoni tal-Kummissjoni li tivvaluta s-suq tal-elettriku.

4.8. Aspett importanti fil-proċess tat-tranżizzjoni tal-enerġija se jkun il-koordinazzjoni u l-organizzazzjoni bejn l-importaturi, l-operaturi tal-grilji reġjonali, il-kumpaniji tal-enerġija taċ-ċittadini, l-awtofornituri u l-komunitajiet tal-enerġija li jużaw l-elettriku tagħhom lokalment, il-kumpaniji tal-ħżin u l-fornituri.

Brussell, it-22 ta' Settembru 2022.

Christa SCHWENG
Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew

ANNESS

L-emenda li ġejja nċaħdet waqt id-diskussjoni iżda rċeviet aktar minn kwart tal-voti mixħuta:

Punt 2.9.

Ibdel it-test kif ġej:

Opinjoni tas-sezzjoni	Emenda
Il-KESE huwa favur li r-regoli Ewropej dwar in-Network Trans-Ewropew tal-Enerġija (TEN-E) jiġu adattati aktar għall-objettivi tal-Patt Ekoloġiku, u li b'mod partikolari jiġu kkombinati flimkien id-dekarbonizzazzjoni tas-sistema enerġetika, it-tranżizzjoni lejn in-newtralità klimatika, l-iżvilupp ta' sorsi ta' enerġija rinnovabbli, l-effiċjenza enerġetika, u l-prevenzjoni tar-riskju ta' prekarjetà enerġetika. Peress li n-networks tal-enerġija jaqdu rwol essenzjali fl-iżgurar tal-bilanċ, ir-reżiljenza u l-iżvilupp tas-sistema enerġetika, il-KESE jitlob li r-Regolament jitpoġġa b'mod aktar ċar f'dinamika ta' integrazzjoni tas-sistema enerġetika, sabiex jippromovi l-forom kollha tal-enerġija dekarbonizzata, u biex issir impossibbli kull forma ta' diżintegrazzjoni ta' sistema. F'dan l-isfond, il-Kumitat jilqa' l-inizjattiva meħuda mill-Kunsill u mill-Parlament Ewropew għad-definizzjoni tal-grilji ta' distribuzzjoni bħala kwistjoni ta' "interess pubbliku prevalenti" flimkien mal-enerġiji rinnovabbli.	Il-KESE huwa favur li r-regoli Ewropej dwar in-Network Trans-Ewropew tal-Enerġija (TEN-E) jiġu adattati aktar għall-objettivi tal-Patt Ekoloġiku, u li b'mod partikolari jiġu kkombinati flimkien id-dekarbonizzazzjoni tas-sistema enerġetika, it-tranżizzjoni lejn in-newtralità klimatika, l-iżvilupp ta' sorsi ta' enerġija rinnovabbli, l-effiċjenza enerġetika, u l-prevenzjoni tar-riskju ta' prekarjetà enerġetika. Peress li n-networks tal-enerġija jaqdu rwol essenzjali fl-iżgurar tal-bilanċ, ir-reżiljenza u l-iżvilupp tas-sistema enerġetika, il-KESE jitlob li r-Regolament jitpoġġa b'mod aktar ċar f'dinamika ta' integrazzjoni tas-sistema enerġetika, sabiex jippromovi l-forom kollha tal-enerġija dekarbonizzata, ***inkluża l-enerġija nukleari,*** u biex issir impossibbli kull forma ta' diżintegrazzjoni ta' sistema. F'dan l-isfond, il-Kumitat jilqa' l-inizjattiva meħuda mill-Kunsill u mill-Parlament Ewropew għad-definizzjoni tal-grilji ta' distribuzzjoni bħala kwistjoni ta' "interess pubbliku prevalenti" flimkien mal-enerġiji rinnovabbli.

Raġuni

Il-ġenerazzjoni tal-enerġija nukleari għandha u se tkompli taqdi rwol importanti fost il-firxa wiesgħa ta' teknoloġiji b'emissjonijiet baxxi, kif enfasizzat mill-President tal-KE von der Leyen f'diskorsi reċenti.

Riżultat tal-votazzjoni fuq l-emenda:

Voti favur: 44

Voti kontra: 109

Astensjonijiet: 14